

elio dumont

voor

altijd

trans

Opgedragen aan Jente, het spijt me. Blijf je?

proloog

Ik heb geen idee hoe een proloog of epiloog werkt. Of wat ik het best waar schrijf, wie ik moet bedanken en in welke volgorde. Dus neem geen aanstoot aan de structuur of dingen die ik hier neerpen. Het is 9 juli 2026. De laatste dag dat ik aan dit boek werk. Dan gaat het naar de persklaarfase en is het rond. Op mijn achttiende ben ik hieraan begonnen. Vervolgens heb ik er niets mee gedaan, omdat het absoluut niet goed was. Ik liet het een jaar liggen om er toen opnieuw aan te beginnen. En nu zie je daarvan het resultaat.

Dit boek had echter niet bestaan zonder een paar belangrijke mensen. Uiteraard, want een mens kan in feite niets alleen. Ik ook niet. Dank aan mijn ouders en familie, dank aan mijn vrienden van het hoger, dank aan Kathelijn Vervarcke omdat ze mijn gids was in het middelbaar, dank aan Nathalie Basteyns omdat ze mij kansen gaf die ik nooit voor mogelijk hield, dank aan het team van Liefste Lijf, dank aan mijn fantastische uitgeverij en redacteur om mij een loslopend paard te laten zijn in de wereld van literatuur en ook om mij bij te sturen waar nodig. Bedankt dat jullie in een twintigjarige geloofden en op me vertrouwden. Bizar. Bedankt aan Anna, Yanina, Alixia en Kato. Bedankt aan MaTRaK, de plaats waar ik theater vond en zo steeds meer mezelf. Al kwam dat voornamelijk door de fantastische mensen. Lara, bedankt dat je altijd losbandig meedanst zodra ik dans, maar ook samen met mij in putten zit die niet bedoeld zijn om alleen in

te zijn. Justien, dank je dat je altijd meedoet met grappen die absoluut niemand anders grappig vindt. Wout, dank je voor je motivatie, vertrouwen en inzichten die dit boek naar een hoger niveau hebben getild. Emiel, dank je dat je er bent en meedacht; de titels van de hoofdstukken zijn aan jou te danken. Jesse, bedankt dat je mij écht volledig ziet. Aan mijn fantastische vrienden, die ik tot mijn nabije kring reken: bedankt dat jullie vaak naar hetzelfde verhaal willen luisteren en mij telkens opnieuw opvangen. Jullie hebben allemaal meegebouwd aan dit boek door mij te ondersteunen. Het is een voorrecht en een eer om jullie als vriend te hebben.

BEGINSCÈNE – ELIO PREEKT

Elio komt traag op. Drie spots volgen hem. De ene schijnt een vaag babyblauw licht. Het is een vrolijke kleur, zoals dat van de lucht op de eerste lentedag. Zo'n soort blauw waar je lang op moet wachten om het te zien, maar dat je wel onmiddellijk apprecieert. Maar net zoals die eerste mooie lentedag kan het verdomd lang op zich laten wachten. Het is de spot van Kleine Elio. De andere spot is afgevlakt wit. Redelijk koud, maar ergens ook heel breekbaar. Je weet niet zo goed of hij ten volle brandt. Het kan ook een foutje zijn van de regie. Dat de technicus per ongeluk op de verkeerde spot drukt op het verkeerde moment. Het licht flinkt soms, staat ongemakkelijk lang op schemeren en komt nooit volledig door. Als je echt je best doet, kun je een melancholische paarse toets vinden in de kleine stralen die zich een weg op het podium banen. Je kunt het zien in de stofjes die meedansen in de stroom van licht. Jentes spot. Een spot neemt overduidelijk de overhand. Het is een zacht maar prominent oranje dat met zijn warmte het volledige podium bereikt. De cirkelvormige gloed raakt nog net niet de randen aan van de eerste rij. Het heeft wat weg van een zonsondergang die net dat tikkeltje te perfect is, waar je je ogen niet van af kunt houden. Een magnetisme.

Terwijl Elio richting het midden van het podium stapt, volgen de spots hem alle drie nauwlettend. Ze belichten zijn nagel-nieuwe pak. Zwart met witte accenten. De jas met een dubbele rij knopen zit als gegoten. Zijn das zit piekfijn gespannen rond de boord van zijn kraakwitte hemd. De moeilijke knoop in zijn das getuigt van veel geduld en precisie. Zijn zwarte kostuumschoenen weergalmen door de zaal. Bij elke pas zie

je zijn klassieke witte sokken piepen. Elio vindt zijn plaats in het midden van het podium. Met een zelfverzekerde houding draait hij zijn manchetknoop naar boven. Zijn handen verdwijnen achter zijn rug en hij spant zijn schouders naar achteren.

ELIO: Dag allen, de beleefdheidsvorm leert mij om jullie met 'u' aan te spreken. Maar we zullen elkaar op een dusdanig goede manier leren kennen dat die formaliteit geen vereiste meer is. Akkoord? Je hebt trouwens een uitstekende keuze gemaakt. Deze voorstelling is al langer in de maak dan je zou verwachten. Deze theaterzaal is er zelfs speciaal voor gebouwd. Kijk maar eens rond. Kijk goed. Je kunt de nagel-nieuwe verf nog zien drogen. Of deze gordijnen, gemaakt van Italiës fijnste stoffen. Zie je deze planken? Op maat gemaakt van het beste eikenhout. Prachtig, nietwaar?

Elio draait zich om in een scherpe hoek van negentig graden en zet zorgvuldig maar hard enkele passen naar rechts. Hij draait zich met dezelfde strakke beweging weer om en kijkt het publiek opnieuw aan.

ELIO: Niets is echter wat het lijkt. Deze zaal is dan misschien perfect, ik ben dat niet. Het is geen geheim meer, maar ik noem het toch. Ik ben transgender. Voor je vraagt wat er in mijn broek zit en wat je het best doet als je erin komt, wil ik mezelf best voorstellen. Dat vind ik echter overbodig aangezien je hier aanwezig bent in de zaal.

Ik ga er dus van uit dat je weet wie ik ben. Wat je waarschijnlijk niet weet, is waarom je hier bent. Of waar deze voorstelling in feite over gaat. Beste publiek, laat mij het je uitleggen.

Ik ben eindelijk vrij, daarvoor heb ik lang gestreden. Ik meen dat ik wijsheid heb waarvan je iets kunt opsteken. Ik heb levenslessen bij me voor jullie. Lessen die ik op harde wijze heb geleerd, maar nu gratis met je deel. Je kunt deze, toch wel cruciale informatie gewoon tot je nemen. Het enige wat je hoeft te doen is luisteren naar wat ik preek. Volg het goed, alleen zo kun je de waarde ervan inzien. Het is complex, maar ik zal het simpel uitleggen.

Elio's arrogantie druipt ervan af. Zijn zelfvoldane glimlach is amper weg te krijgen. Hij geniet van de ogen die elke stap volgen. De fragiele witte spot dooft zacht. Zijn afgesproken cue om met de eerste levensles te beginnen.

ELIO: Mijn eerste levensles is:

luister naar het kind in jou

KLEINE ELIO, 7

Mijn bankje staat iets meer naar rechts. Lisa is nu mijn buur. Maar dat is volgende week al anders. Ik wil naast Lize zitten. Maar de juf zegt dat we altijd praten. Terwijl dat niet eens zo is. De juf vraagt om ons wiskundeboek te pakken. Dat duurt zo lang. Want dan moet ik die zware klep van m'n bank openhouden. Mijn hoofd houdt de klep omhoog. Dan heb ik mijn handen vrij om mijn boek te pakken. Wiskunde ligt naast godsdienst. Ik vind dat stom. Dat vak is raar. Mijn andere mapje ben ik kwijt. De juf weet dat nog niet. Anders mag ik straks misschien geen chocomelk drinken. Ze zegt dat we oefening vier gaan maken. Ik wilde liever drie doen. Die heb ik al gemaakt en ze is goed. Ik kan echt goed rekenen. Iedereen heeft ook een eigen houten blokje. Op elke zijde staat een foto van een dier: een tijger, een beer, een wolf. De juf bepaalt welk dier jij bent. Mijn blokje staat op beer. Beren zijn supersterk. Ook in rekenen. Lisa is een tijger. Tijgers zijn cool. Maar een beer wint wel. Oefening vier is klaar. Ik teken een draak bij oefening vijf. Die is nog sterker dan een beer. Ik ben een draak.

‘Zijn er al jongens klaar met oefening vier? Ik heb sterke jongens nodig die kunnen helpen met een paar dozen te verplaatsen!’

Ik steek supersnel mijn vinger op. Lisa kijkt raar.

‘Jij bent geen jongen!’

Mijn hand ploft op mijn tafeltje. Recht op de draak. Stan en Lars mogen wél helpen. Maar mijn vinger was sneller. En ik heb ook nog gewonnen van Stan tijdens ons gevecht op de speelplaats. Die dozen kon ik dus dragen. De juf zegt dat ik al mag beginnen aan de volgende oefening. Dat wil ik niet. Bah. Ik kleur mijn draak wel verder in.

Mijn rode potlood voor de neus, groen voor zijn lichaam en geel voor zijn poten. De bel gaat. Mijn potloodjes laat ik achter bij de draak. Hij bewaakt ze wel. Ik spring over twee tegels tot ik bij de groene ronde bak van 2B kom. Ik pak mijn koekdoos en ren naar mijn vriendinnen op de speelplaats. Zij staan aan de overkant.

‘Hé Jente, kom eens hier!’ Ik stop met lopen en draai me om. Het zijn Simon en Jef. Zij zitten al in 3B. Mijn vriendinnen staan in een kringetje te praten bij de banken. Ik hoor hen soms wat lachen in de verte.

‘Ja? Wat is er?’ Ik duw mijn handen diep in mijn zakken.

‘We hoorden dat je je hand opstak toen de juf om jóngens vroeg. Dus nu willen we het gewoon zeker weten wat er in je broek zit.’ Beiden lachen ze met van die grote schokken. Echt heel hard.

‘Ik ben een jo... meisje. Ja. Een meisje.’ Ik knijp hard in mijn handen. Ik krijg weer dat gekke gevoel. Alsof ik niet genoeg lucht krijg. De jongens lachen nog harder maar ik hoor het niet meer zo goed.

‘Misschien moet je je broek eens uitdoen!’ Nu hoor ik hen wel lachen. Ik wil mijn vuisten uit mijn broekzakken halen maar ze zijn al weggelopen. Misschien ben ik toch geen draak.

Ik voel plots dat ik moet plassen. Dat gebeurt altijd na dat grappige gevoel. Ik kan alweer een beetje beter ademen. Net genoeg.

Ik ben toch dicht bij de toiletten. Je moet wel eerst door een oude bruine deur. Die staat altijd open en het glas is er ook uit. Iedereen zegt dat dat komt omdat er ooit een jongen door is gegooid. Die zal wel pijn hebben gehad. Misschien is hij wel dood. Als je dus voorbij die deur bent, dan zie je twee ruimtes. En een muur. Maar die muur is niet helemaal dicht. Dus die ruimtes zijn niet echt apart. Links is voor de jongens en rechts voor de meisjes. Rechts zijn het alleen maar hokjes en links twee hokjes en twee dingen waar je voor moet staan. Van die plasdingen. Ik hurk en kijk of ik geen voetjes zie. Héél kort sta ik voor zo'n ding waar andere jongens voor staan. Ik moet op mijn tenen staan om groot genoeg te zijn. Nu is dat grappige gevoel daar weer. Maar dit is leuker. Want ik krijg van die kleine schokjes. Een beetje alsof iemand mij kietelt. Of alsof mijn lichaam springt vanbinnen. De speeltijd is voorbij want de bel gaat opnieuw. Ik stap traag naar de hokjes aan de andere kant van die halve muur en loop er een binnen. Mijn ogen knijp ik heel hard dicht. Dan gaat het sneller voorbij. Dan zie ik het niet. Ik blijf ook wat langer zitten. Mijn tekening van de draak kan nog wachten. Zo kan ik denken. Nog steeds met mijn ogen dicht. Ik wou dat ik al groot was. Twaalf of misschien zelfs zestien. Ik denk mezelf ouder dan ik ben. Dan ben ik ook een groot mens en hoef ik mijn ogen niet meer dicht te doen. Alles is dan eindelijk gewoon. En dan gaan kindjes mij niet meer vragen wat er in mijn broek zit. Grote mensen vragen dat niet. Die zijn lief. Die voelen ook rustiger. Maar ik ben nog niet groot. Komt wel. Aan zulke dingen denk ik dan op de wc. Maar ook in mijn bedje. Dan geef ik mijn knuffels een welterustenkusje en kruip ik onder mijn deken. Dan vouw ik mijn handen zoals we dat geleerd hebben bij godsdienst. Volgens de juf luistert iemand en die geeft je dan wat je wilt. Ik duw mijn ogen héél hard dicht en druk mijn handen in elkaar. Mag ik morgen wakker worden als échte jongen?

Elio haalt een opgevouwen briefje uit zijn broekzak. Hij vouwt het traag open en houdt het gestrekt voor zich uit. Het papiertje is doorleefd, verkleurd door de tijd.

ELIO: Mijn passie voor taal startte bij poëzie. Ook daarin schuilen lessen die ik op het moment van schrijven vaak nog niet genoeg koesterde. Dat is ook zo bij dit gedicht. Ik draag het voor. Speciaal voor jullie.

Kan ik terug?

Volgens mij ligt mijn speelgoed nog hoe ik het het laatst heb achtergelaten.

Buzz Lightyear en Woody houden dezelfde pose aan.

Terwijl ik je vroeger beloofde dat ze zich 's nachts zouden verplaatsen.

Dat ze op missie gingen om de wereld beter te maken.

Ze maakten die van mij alleszins mooier.

Buzz vloog door de kamer terwijl Woody met ogen vol verwondering keek.

Alsof alles mogelijk leek.

Kan ik terug?

Volgens mij ben ik nog niet klaar met spelen, volgens mij ben ik vergeten te genieten van mijn jeugd.

Gun me nog een laatste koffiekranse met m'n knuffels die nu in de lade liggen.

Ik was nog niet klaar met spelen, maar mama riep dat het tijd was om te eten.

Dus liep ik de trap af niet wetende dat ik mijn jeugd boven zou laten.

Dat het nooit meer in me op zou komen om ze op te pakken.
Alleen tien jaar later gevuld met nostalgie en een groot gemis.

Kan ik terug?

Naar de slingerboom, met de wilgentakken. Ik wil je beloven
dat ik kon vliegen.

Tot ik grandioos naar beneden viel en de realiteit me stond
op te wachten.

Kan ik terug?

Naar de waterplassen die een magisch portaal waren naar
mijn speelparadijs, terwijl ik vrijwel altijd gewoon mezelf zag.
Laarzen aan en gaan, buiten was ik vrij.

Elke boom was een uitdaging, elke tak was een kans om de
volgende te grijpen.

Kan ik terug?

Volgens mij staan de stoelen nog hetzelfde als die keer dat ik
beweerde dat ik een ruimteschip had gemaakt.

Eentje sterk genoeg om me mee te nemen naar de toekomst.
Kon ik nu maar zeggen tegen Kleine Elio dat hij veel beter
wat meer zou genieten van de plassen en takken en
broekscheuren.

Dat het ruimteschip hem beter mee had kunnen nemen naar
daar in het heden.

Dat de koffiekranen wat langer mocht duren.

Dat de takken me nog konden dragen.

Dat ik niet alles hoefde te verdragen van wat ze zeiden.

Dat ik het wat trager aan mocht doen.

Dat Buzz en Woody op je wachten.

Dat de gedachten aan later je niet hoeven te versmachten.

Dat je gewoon een kind mag zijn.

Elio vouwt even traag het briefje weer op en laat ruimte voor applaus dat niet komt. Hij richt zijn ogen op het publiek en merkt dat de aandacht niet op hem is gericht. De lichtblauwe spot gaat zacht aan. Die schijnt niet op Grote Elio, maar naar links, achter op het podium.

KLEINE ELIO: Hallo?

Elio draait zich strak om bij het horen van een stem en zoekt bevestigende blikken in het publiek.

ELIO: Wat doe jij hier?

KLEINE ELIO: Kweenie, dit gaat toch over mij?

ELIO: Uh, ja maar dan is het toch niet de bedoeling dat je hier opeens staat? Ik ben net begonnen aan mijn voorstelling.

KLEINE ELIO: Oh, sorry. Zijn daarom al die mensen hier?

ELIO: Uiteraard. Die zijn hier voor mij.

KLEINE ELIO: En kan ik dan ook iets zeggen?

Kleine Elio loopt met onzekere passen naar Elio toe. Hij houdt zich schuil achter zijn benen. Elio draait zich naar hem toe en hurkt neer.

ELIO: Vriendje, dat gaat nu niet. Maar geen zorgen, ik leg alles exact uit hoe je het ervaren hebt. Echt waar. Ga nu maar snel terug. Hop hop.

KLEINE ELIO: Maar...

ELIO: Geen maar, je kent de weg.

© 2026 Uitgeverij Manteau / Standaard Uitgeverij nv
Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen en Elio Dumont

www.standaarduitgeverij.be
info@standaarduitgeverij.be

Vertegenwoordiging in Nederland:
New Book Collective, Utrecht
www.newbookcollective.com

Omslag en binnenwerk: Jirka De Preter
Auteursfoto: © Thomas Sweertvaegher

Eerste druk september 2026

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Niets uit dit boek mag op enigerlei wijze worden gebruikt of gereproduceerd voor het trainen van kunstmatige-intelligentietechnologieën of -systemen. Dit werk mag niet gebruikt worden voor tekst- en datamining (artikel 4, lid 3 Richtlijn (EU) 2019/790).

ISBN 978 90 223 4350 0
D/2026/0034/307
NUR 320